Dísznyeregtakaró (cafrag)

Textil- és viseletgyűjtemény

Leltári szám:	52.2789.1-2
Készítés ideje:	17. SZÁZAD 2. FELE
Készítés helye:	Erdély (feltehetően); Északkelet-Magyarország (feltehetően)
Anyag:	vászon
Technika:	aranyozott ezüstdróttal hímezett; domború hímzés
Méretek:	hosszúság: 115 cm szélesség: 55 cm hosszúság: 112 cm szélesség: 120 cm

Az Esterházy-kincstár nyeregtakarói közül az egyetlen olyan darab, amelynek a nyereg alá kerülő része, a bélés folytatása is fennmaradt. Ez az egykor posztóval bélelt nyereg alatti rész megakadályozta a nyeregtakaró elcsúszását, melyet még a közepébe vágott nyíláson áthúzott farmatring is biztosított. A nyeregtakaró vászon alapját teljesen beborítja a fémfonalas hímzés. A minta hátterét geometrikusan letűzött fémfonalak töltik ki, a cafrag egész felületét behálózó inda- és virágdísz ezüstfonallal kontúrozott. A hímzésminta változatai gyakran láthatók a 17. század második feléből származó magyar vászonhímzéseken. A középső virágszárból, melyen egymás fölött különféle virágok – tulipán, stilizált rózsa, valamint gránátalma – ülnek, virágszárak ágaznak ki, s a kacskaringós indák egy-egy virágfejben végződnek. Ez, a hímzés egész felületét betöltő szimmetrikus virágbokor különösen a felvidéki hímzésekre jellemző. Selyemés fémfonalas változatai megtalálhatók lepedőszéleken, terítők szegélyén, de a kor fehérhímzésein is gyakoriak. A nyeregtakaró bélése 1625–1640 közötti olasz selyemdamaszt, melyen leveles volutákból alkotott hálóban palmettába foglalt tulipán és szegfűvirág váltakozik. A cafrag biztosan azonosítható módon legkorábban az 1725-ös inventáriumban fordul elő, ennél az időpontnál azonban a hímzés és a selyemdamaszt alapján mindenképpen korábban, a 17. század második felében készülhetett.

Irodalom

- Szerk.: Pásztor Emese: *Az Esterházy-kincstár textíliái az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2010. - Nr. 50.

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum